

Litt om å samle på trilobitter

Av Maximo Alfonso Rojo

Trilobitter i Norge

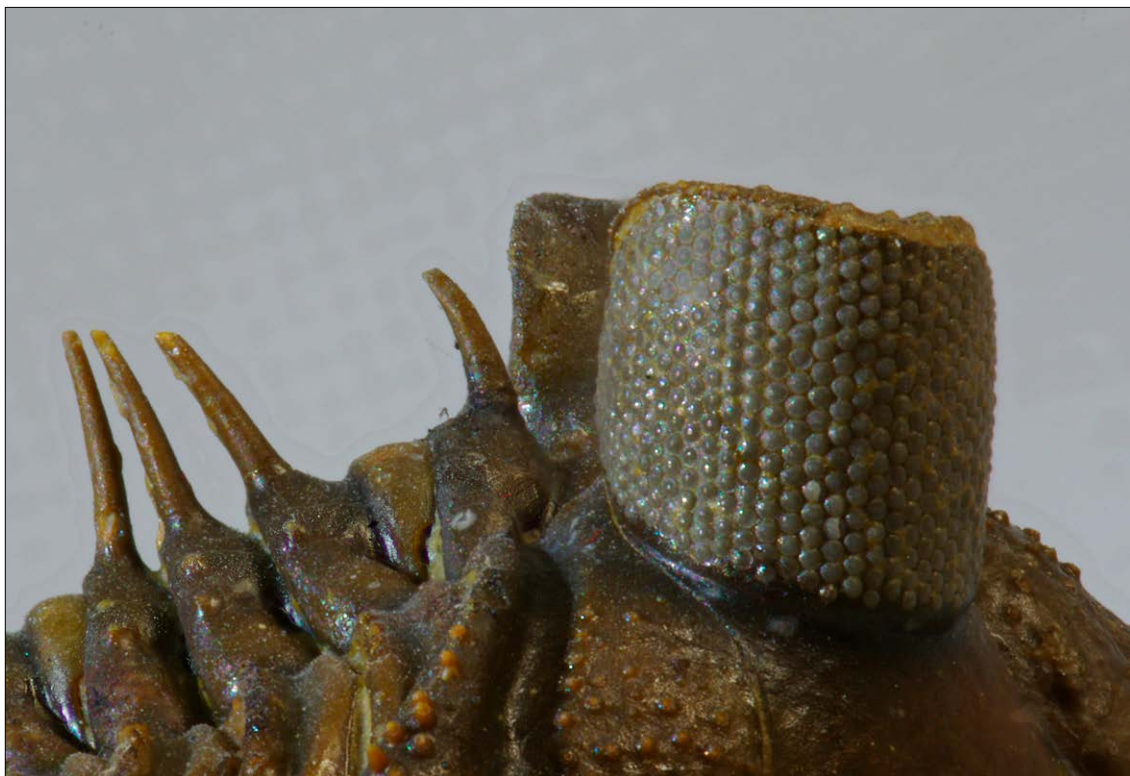
Det er anslått at det fins rundt 2000 arter av trilobitter i Norge. Trilobitter er en gruppe leddyr som levde fra tidlig kambrium, for 530 millioner år siden, og helt frem til perm, for 300 millioner år siden. Trilobittene koloniserte et bredt utvalg av nisjer i havet, og med sine 200 millioner år må de sies å ha vært en av de mest suksessrike arter på kloden.

Trilobittens hemmelighet var et hardt skall, bestående av tre deler: *Cephalon* eller hodeskjold, *pleura* eller ryggskjold med

ryggplater og *pygidium*, eller haleskjold. Skallet ble tilpasset omgivelsene og antok de forskjelligste former; pigger, horn og vorter, men en av de mest interessante tilpasningene har vært øynene.

Trilobittene utviklet et unikt og svært avansert syn, med øyne bestående av mange små linser dannet av kalsitt, som tillot dem å måle størrelsen på og avstanden fra sine byttedyr.

Samler du på trilobitter eller har du lyst til å begynne å samle?

Fantastiske øyelinser på en devonisk trilobitt: *Erbenochile* fra fjellene i Marokko.

Foto: Fernando Lopez.

På jakt etter trilobitter i Hukformasjonen, Slemmestad. Foto: Erik Brett

Vi skal få trilobittene ut av steinen. Hukformasjonen, Slemmestad. Foto: Fernando Lopez

Først må du finne en god beliggenhet der det er mange trilobitter. Jeg foretrekker kalkstein og sandstein; jo hardere steinen er, desto mer sannsynlig er det å finne en godt bevart trilobitt.

Det du trenger er en geologisk hammer eller slaghammer og meisel. Slå aldri hammeren mot en annen hammer; de geologiske hammerne er av stål og kan eksplodere om de treffes med en annen hammer. Bruk meiselen til å skille steinen. Hansker (kuttresistente hansker anbefales) beskyttelsesbriller, en god ryggsekk, aviser, poser, god teip, og ikke glem lunsj og brus.

Når steinen deler seg vil trilobitten nesten alltid brytes opp i to eller flere deler. Vi må samle alle delene og pakke dem i avispapir. Noen ganger ser du trilobitten som en sekvens av linjer. Andre ganger deler den seg i en positiv og en negativ del.

Steinene lagres for videre arbeid i laboratoriet.

Laboratorium

Laboratoriet må være utstyrt med luftavtrekk, et kabinet til steinen så du er

Utstyr som trengs til en trilobittjakt.
Foto: Maximo Alfonso Rojo.

beskyttet mot støv mens du jobber, mikroskop, lufttrykk-meisel og sandblåsemaskin, god belysning og en kaffetrakter.

Du begynner med å rense en av bitene av den stenen du har funnet, med lufttrykk-meisel og en sandblåsemaskin, så trilobitten kommer til syne. Deretter brukes polyesterlim for å sette alle steinbitene sammen og du fortsetter renseprosessen. Det må brukes mikroskop under hele prosessen.

Preparasjon av en norsk trilobitt tar gjennomsnittlig 60 til 150 timer, hvis vi ønsker å bevare alle detaljer. Med riktig verktøy og tilstrekkelig tid gir norske trilobitter svært gode resultater.

Trilobitt-jakt og preparasjon er en nydelig hobby samtidig som man får nyte naturen.

En *Asaphus*, der steinen har delt seg i en positiv og negativ del. Foto: Annar Engell

Proessen med preparasjonen krever tålmodighet. Foto Maximo Alfonso Rojo.

*Halvveis i prepareringen av en Megistapis limbata fra mellom-ordovicium, fra Slemmestad.
Foto Maximo Alfonso Rojo.*

Maximo forbereder hver trilobitt fra 60 til 120 timer. Foto: Maximo Alfonso Rojo.

*Med en veldig skarp ultralyd vil meisel fjerne den harde skorpen som omgir trilobitten.
Foto: Maximo Alfonso Rojo.*